

Jaarverslag Examinering MBO
schooljaar 2021-2022

Versie: definitief
Datum: november 2022
Auteur: E. Kanis

Voorwoord

Met de publicatie van dit Jaarverslag Examinering wil de Landstede Groep inzage geven in het verloop van de examinering in het schooljaar 2021-2022.

Het jaarverslag Examinering betreft de volgende onderdelen van de Landstede Groep

- Landstede MBO
- Mbo Menso Alting Zwolle
- StartCollege – Entree-onderwijs
- StartCollege – VAVO
- Landstede Groei Opleidingen – opleidingsactiviteiten derde leerweg die leiden tot een mbo-diploma, een mbo-certificaat of een mbo-verklaring.

Het Jaarverslag Examinering bevat de volgende onderdelen:

1. Aanbevelingen en verbetervoorstellen.
2. Toelichting op de examenorganisatie en visie op examinering van Landstede Groep.
3. Meest relevante beleidsontwikkelingen.
4. Samenvatting uit het jaarverslag van de examencommissies van (Landstede MBO, Mbo Menso Alting Zwolle, StartCollege, Landstede Groep Groei opleidingen) en de examencommissie VAVO.
5. Kwantitatieve gegevens.

Het Jaarverslag Examinering is tot stand gekomen in opdracht van het College van Bestuur.

Een samenvatting van dit verslag wordt opgenomen in het Jaarverslag van Landstede Groep over het jaar 2022.

Het Jaarverslag Examinering schooljaar 2021-2022 is vastgesteld door het College van Bestuur op 15 maart 2023 en is extern gepubliceerd: [Onze onderwijskwaliteit | Landstede MBO](#).

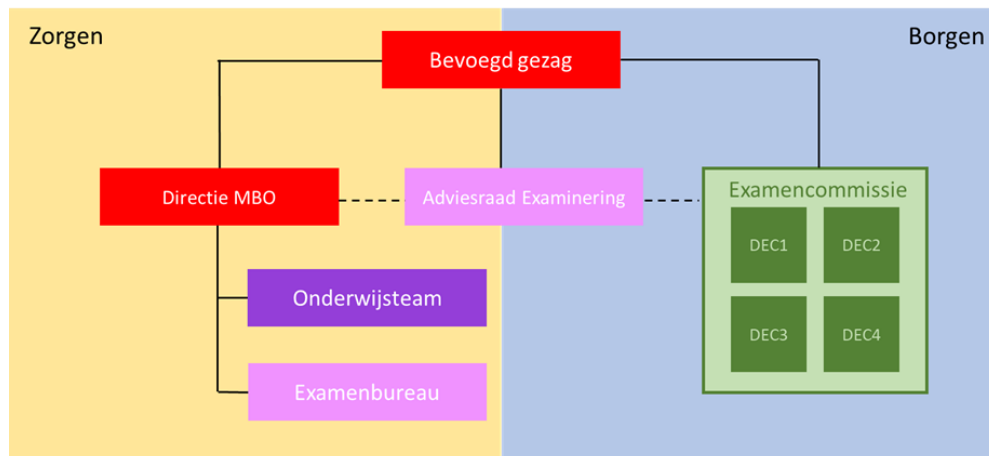
1. Aanbevelingen en verbetervoorstellen

In het jaarverslag examinering MBO en het jaarverslag van de examencommissies komen een aantal verbetervoorstellen en aanbevelingen ten behoeve van de kwaliteit van examinering aan bod. Het gaat om voorstellen zie zowel de borg- als de zorgkant van de examinering raken.

- De taken Resultaatverantwoordelijke kwaliteit: deze vragen om een duidelijke taakomschrijving en om specifieke kennis. Investeren in de deskundigheid is en blijft nodig, door o.a. trainingsmogelijkheden, inwerkprogramma's en facilitering. Het goed inrichten en uitvoeren van examenprocessen in teams en in e-TO vraagt ook om deze specifieke kennis op het gebied van examinering.
- Authenticiteit: oriënteren op mogelijkheden om de authenticiteit van examenproducten te borgen.
- In het schooljaar 2021-2022 heeft bij zestien opleidingen een interne audit (audit, vervolgaudit of monitorgesprek) plaatsgevonden. Dit heeft in drie gevallen geleid tot een onvoldoende oordeel op BA2. Ook bij de examencommissie heeft een interne audit plaatsgevonden, waarbij geconstateerd is dat de borging diplomering geheel verloopt volgens de regelgeving.
- Digitaliseren: Door de ontwikkelingen bij examenleveranciers voor digitale afname en beoordeling van examens ontstaan verschillen in werkwijzen die vragen om een gezamenlijke aanpak. Het betreft zowel de afname en beoordeling bij de verschillende leveranciers als het opslaan van gemaakt werk en beoordelingsformulieren in het diplomadossier zonder afhankelijk te zijn van de examenleverancier. Onderzoek naar de mogelijkheden binnen de systemen van Landstede en afspraken hierover moeten versneld worden.
- Doorontwikkeling examenplaat: Door de examenplaat beter af te stemmen op BA2 van het onderzoekskader van de inspectie, is het instrument beter bruikbaar als verantwoordingsdocument voor de teams. Er is ondersteuning nodig voor de opleidingsteams bij het beschrijven van de examenprocessen in de examenplaat en vervolgens bij het uitvoeren van de kwaliteitscyclus door het team.
- Kwaliteit van afname en beoordeling: Vergroten van kwaliteitsbewustzijn in de onderwijsteams t.a.v. het deskundig, objectief en onafhankelijk beoordelen zowel op school als in de beroepspraktijk.

2. Toelichting op de Examenorganisatie Landstede Groep MBO

Examenorganisatie Landstede MBO, Mbo Menso Alting en StartCollege

Examentaken

- Managen van de examinering
- Kwaliteitsborging en diplomering
- Afname en beoordeling
- Ondersteuning

Landstede Groep

Het mbo is een onderdeel van Landstede Groep. Landstede MBO, Mbo Menso Alting Zwolle, StartCollege en Landstede Groei opleidingen zijn eenheden binnen de Landstede Groep met een eigen merknaam, logo en doelgroep. Landstede MBO en het StartCollege werken vanuit verschillende eenheden en locaties. Elke eenheid bestaat uit een aantal teams, die functioneren onder verantwoordelijkheid van een teamleider. De teamleiders vormen samen met de directeur van de eenheid de schoolleiding. Alle activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van de derde leerweg zijn ondergebracht onder de merknaam Landstede Groei opleidingen en worden vanuit meerdere eenheden uitgevoerd. In dit jaarverslag wordt ervoor gekozen om verder alleen nog te spreken over Landstede Groep.

Het College van Bestuur is eindverantwoordelijk voor de examenorganisatie en stelt het examenbeleid vast. Het beleid is vastgelegd in het handboek examinering. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de examinering is neergelegd bij de mbo-directeuren.

De examencommissies zijn onafhankelijk. Zij zijn verantwoordelijk voor het borgen van de kwaliteit van examenprocessen en voeren examentaken uit, die volgens de Wet Educatie en Beroepsonderwijs aan hen zijn toegewezen. Het College van Bestuur heeft de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de examencommissies gemandateerd aan de directeur van de Dienst Onderwijssteuning. Het College van Bestuur heeft een Adviesraad Examinering ingesteld om zich te laten adviseren over beleid en uitvoering van examenprocessen in de instelling.

De examenprocessen zijn ingericht op de gekozen uitgangspunten, waarbij een helder onderscheid wordt gemaakt tussen zorgdragen voor een goede uitvoering van de examinering (opleidingsteams en directie) en borgen van de kwaliteit van de examinering (examencommissies). Het blijft van belang dat ook bij een heldere scheiding van taken en verantwoordelijkheden examencommissies en opleidingsteams met elkaar in

gesprek zijn om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid de kwaliteit van examinering binnen Landstede Groep te verbeteren.

Inrichting examencommissies

Vanaf het schooljaar 2020-2021 zijn vier examencommissies (afgekort als DEC1, DEC2, DEC3 en DEC4) ingesteld, die worden geleid door een vaste voorzitter en secretaris. Hierdoor zijn eenduidigheid in werkwijzen en procedures beter geborgd. In de examencommissies zitten daarnaast vier tot vijf leden die de landschappen vertegenwoordigen en een externe werkveldvertegenwoordiger. Alle leden zijn aangesteld als (kader)docent en dragen geen management-verantwoordelijkheid.

Het jaarverslag van de examencommissies is een algemeen jaarverslag van de vier decentrale examencommissies. In dit jaarverslag is ervoor gekozen om verder te spreken over 'de examencommissie'. Daarnaast is een aparte examencommissie ingericht voor het VAVO. Deze wordt aangeduid als 'examencommissie VAVO'.

Betrokkenheid werkveld bij examinering

De betrokkenheid van het werkveld bij examinering is bij het mbo van Landstede Groep op meerdere manieren geborgd. Zo zijn er twee werkveldvertegenwoordigers benoemd binnen de examencommissie. Praktijkexamens worden zoveel mogelijk in de reële beroepspraktijk afgenomen. Daarnaast worden bij voorkeur beoordelaars uit het werkveld ingeschakeld als externe beoordelaar bij examenprojecten die op school plaatsvinden. Verder wordt het werkveld betrokken bij de constructie van en evaluaties over de kwaliteit van examens en organiseren opleidingsteams regelmatig werkveldbijeenkomsten waarin o.a. de examinering aan de orde komt.

Adviesraad Examinering

De Adviesraad Examinering adviseert het College van Bestuur over de examenorganisatie, het examenbeleid en de kaders van examinering. Verder monitort de Adviesraad Examinering de samenwerking tussen opleidingsteams en examencommissies. Leden van de Adviesraad Examinering zijn: de voorzitter van het College van Bestuur, de directeur van de Dienst Onderwijsondersteuning, een mbo-directeur die namens het mbo-beraad aandachtsfunctionaris is voor de portefeuille examinering, de voorzitter van de examencommissies en twee beleidsmedewerkers met kwaliteit en examinering in portefeuille. De Adviesraad Examinering is in het schooljaar 2021-2022 drie keer bijeengekomen.

Handboek Examinering

Het handboek examinering geeft kaders en instructie aan de functionarissen die betrokken zijn bij de examinering binnen het mbo. Het handboek examinering en de bijlagen beschrijven de vorm en inhoud van de examenorganisatie en de examinering binnen Landstede Groep. Procedures, stappenplannen en formats, die eenduidigheid waarborgen bij de examinering in de landschappen, zijn in dit handboek uitgewerkt. Uitgangspunten zijn het examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB, de wet op de Examencommissie mbo en het onderzoekskader van de onderwijsinspectie.

Het handboek examinering volgt de opbouw van de Procesarchitectuur Examinering van het Kennispunt Onderwijs en Examinering. In het handboek zijn de taken en verantwoordelijkheden van alle bij de examinering betrokken personen vastgelegd. Iedereen die betrokken is bij examinering behoort het handboek te kennen en ernaar te handelen. Het Handboek Examinering wordt jaarlijks vastgesteld door het CvB. De Ondernemingsraad Onderwijs heeft instemmingsrecht op de vaststelling van het Handboek Examinering.

Examenreglement

Het examenreglement is onderdeel van de Onderwijs en Examenregeling (OER) en beschrijft de examenprocessen voor studenten. De Centrale Studentenraad (CSR) heeft instemmingsrecht op de vaststelling van het examenreglement.

Helpdesk Examinering

De Dienst Onderwijsondersteuning heeft een helpdesk examinering ingericht waar opleidingsteams vragen kunnen stellen. De beleidsmedewerkers die betrokken zijn bij de helpdesk examinering brengen regelmatig nieuwsbrieven uit om opleidingsteams te informeren over aanpassingen, toelichting op procedures en landelijke ontwikkelingen met betrekking tot wet- en regelgeving. Ook het verzorgen van voorlichtingen en scholing op bepaalde thema's maakt onderdeel uit van hun takenpakket. Zij organiseren ook een werkoverleg met medewerkers van de examenbureaus (zes tot acht keer per jaar).

Netwerk Examinering

Landstede Groep is aangesloten bij het landelijk Netwerk Examinering van Stichting Cinop.

1.2 Talentvol Ontwikkelen: een onderwijsvisie op leren en examineren

Talentvol Ontwikkelen – visie op toetsing en examinering

Landstede werkt volgens de visie van Talentvol Ontwikkelen met als doel dat de student:

- Verder gaat waar hij gebleven is;
- Werkt op zijn hoogste niveau;
- Kiest als hij eraan toe is;
- Leert en betekenis geeft vanuit het geheel.

De visie op toetsing en examinering dekt de basiskwaliteit uit het wettelijk kader rond examinering, geeft richting en inhoud aan de kwaliteitsambities van Landstede en sluit aan op de visie van Talentvol Ontwikkelen. Landstede geeft examinering een integrale plaats in het onderwijs; de student werkt stap voor stap naar de afsluiting van de opleiding. Door goede feedback weet hij wanneer hij het eindniveau heeft bereikt. De examinering vindt zoveel mogelijk plaats in de reële beroepspraktijk. De vorm van een examen past bij de inhoud ervan. We werken, waar mogelijk, met een methodemix, wat bijdraagt aan grotere betrouwbaarheid. Betrouwbare examinering resulteert in een diploma dat waarde heeft voor de student, voor het werkveld, het vervolgonderwijs en de maatschappij.

Heldere communicatie naar studenten

Studenten weten al bij aanvang van de opleiding welke examens ze moeten doen om een diploma te behalen. Dit is vastgelegd in het examenplan, dat onderdeel is van de studiegids.

Aan het begin van de opleiding worden studenten door het opleidingsteam geïnformeerd over de inhoud van de opleiding en wordt het verschil tussen formatief evalueren en summatief beoordelen (examineren) uitgelegd. Studenten worden goed voorbereid op examens. Zij weten wat er van hen verwacht wordt en hoe ze worden beoordeeld. Alle behaalde examenresultaten worden in de examenkluis in e-TO opgeslagen en zijn inzichtelijk voor studenten.

Betrouwbare examinering

De examenplannen van Landstede Groep zijn eenduidig en van toepassing voor alle teams die deze opleiding aanbieden. Per examenmap is de vorm en inhoud beschreven en is er variatie in examens. Zo zijn er per kerntaak vaak meerdere examenvormen (theoretisch en praktijk) die samen een representatief beeld geven dat alle werkprocessen die onder een kerntaak zijn benoemd, ook in examens zijn belegd. Examens worden ingekocht bij gecertificeerde examenleveranciers, waarmee de kwaliteit van het diploma gewaarborgd wordt. Betrouwbare examinering resulteert in een diploma dat waarde heeft voor de student, voor het werkveld, het vervolgonderwijs en de maatschappij.

Deskundigheid

Alle betrokkenen bij examinering binnen Landstede Groep beschikken minimaal over basisvaardigheden op het gebied van examinering. Examens worden afgenomen door beoordelaars, die zowel vakinhoudelijk als

beoordelingstechnisch deskundig zijn. In het Handboek Examinering zijn kaders gesteld m.b.t. de bekwaamheid van de beoordelaar.

Kwaliteitsborging

In het handboek examinering zijn beleidskaders vastgesteld die voor iedereen in de examenorganisatie gelden. Het examenproces is opgebouwd op basis van de Procesarchitectuur Examinering. De examenorganisatie van Landstede Groep is helder over de verantwoordelijkheid die iedereen heeft. De opleidingsteams zijn onder leiding van de directeur en/of teamleider verantwoordelijk voor de uitvoering van afname en beoordeling en diplomering. Elk opleidingsteam heeft een lid aangesteld, die een coördinerende rol heeft voor de uitvoering van alle examenprocessen. De opleidingsteams zijn verantwoordelijk voor het zorgen voor een deugdelijke uitvoering en borgen dit met een PDCA-cyclus (examenplaat, teamplan). De examencommissies borgen de kwaliteit van de examinering. Zij zijn ervoor verantwoordelijk dat examenplannen voldoen aan wettelijke vereisten en stellen de kwaliteit van de examenproducten vast. Zij evalueren systematisch de kwaliteit van processen en producten van de examinering. Zij zijn in control, houden de vinger aan de pols en signaleren tijdig wanneer er iets mis dreigt te gaan.

3. Beleidsontwikkelingen schooljaar 2021-2022

3.1 COVID-19

De groep studenten die afstudeert voor 1 oktober 2022 heeft nog te maken gehad met de aangepaste examinering ingesteld vanwege de coronapandemie. Op basis van het landelijk Servicedocument 'mbo-aanpak corona-virus Covid-19' is een vertaling gemaakt naar het beleid van de Landstede Groep. Dit is beschreven in een eigen servicedocument. Hierin zijn beleidskaders opgenomen voor de aanpassing van onderwijstijd, beroepspraktijkvorming (bpv) en examinering. Alle aanpassingen in het onderwijsprogramma zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER). Daarnaast is er een addendum vastgesteld op het handboek examinering 2021-2022 en het examenreglement 2021-2022. Beide documenten zijn van toepassing voor studenten die afstuderen vóór 1 oktober 2022. Zowel de Ondernemingsraad als de Centrale Studentenraad hebben ingestemd met deze werkwijze. Monitoring door de examencommissies heeft plaatsgevonden zowel bij de reguliere als bij de aangepaste examinering.

De examencommissies hebben de opleidingen in mei 2022 aangespoord zoveel mogelijk weer over te gaan op de reguliere wijze van examineren volgens het oorspronkelijke examenplan. De afgelopen twee jaar heeft Landstede Groep in verband met de coronapandemie voor alle examendeelnemers het besluit genomen om in de periode tot 1 april 2022 af te zien van het vragen van inschrijfgeld en bijdrage per examen.

Vervallen resultaat keuzedelen in zak-/slaagbeslissing

Vanaf 1 augustus 2020 is wettelijk vastgelegd dat het resultaat van de keuzedelen opgenomen wordt in de zak-slaagbeslissing (compensatieregeling). In het landelijk servicedocument 6.1 is ruimte geboden om voor alle studenten die afstuderen voor 1 oktober 2022 het resultaat van de keuzedelen niet mee te nemen in de zak-/slaagbeslissing. Landstede Groep heeft gebruik gemaakt van deze optie en heeft dit van toepassing verklaard voor alle studenten die afstuderen voor 1 oktober 2022 om daarmee ongelijke diplomacondities te voorkomen. Uitgangspunt is geweest dat de examinering van keuzedelen en rekenen wel zoveel mogelijk doorgang hebben gevonden. Behaalde resultaten van examens zijn uiteraard opgenomen in de resultatenlijst bij het diploma.

Individuele maatregelen

Er zijn extra mogelijkheden ingebouwd voor studenten die vanwege COVID-19 gerelateerde problematiek niet regulier aan examens konden deelnemen, zoals het aanvragen van een extra examengelegenheid en de verruiming van de absentieregeling.

Doorstroom mbo-hbo

In de regio zijn afspraken gemaakt over de procedure om studenten die nog niet volledig zijn afgestudeerd toch in de gelegenheid te stellen om te starten met hun hbo-opleiding op basis van een door de examencommissie ondertekend afrondingsadvies.

In het schooljaar 2021-2022 heeft de examencommissie 51 afrondingsadviezen afgegeven.

3.2 Mbo-verklaring

Met ingang van 1 augustus 2021 is het verplicht om aan alle studenten tot 23 jaar, die vroegtijdig de opleiding verlaten en geen startkwalificatie hebben, een mbo-verklaring uit te reiken. De verklaring kan op verzoek worden uitgereikt aan alle andere studenten die de opleiding verlaten zonder diploma of certificaat, maar wel een waardering hebben behaald voor (een deel van) een onderdeel van de beroepsopleiding.

3.3 Diplomadossiers

Landstede Groep is in het schooljaar 2020-2021 gestart met een nieuwe opbouw van de diplomadossiers, namelijk het diplomadossier voor toezicht en het standaard diplomadossier.

De maatregel om diplomadossiers vast te stellen op basis van steekproeven en de uitkomsten van toepassing te verklaren voor alle dossiers heeft een positief effect op de kwaliteit van de diplomadossiers.

3.4 Taal en Rekenen

Vanaf cohort 2022-2023 gelden er nieuwe rekeneisen. Het rekenexamen gaat meetellen in de nieuwe zak-slaagregeling waarbij minimaal één 5 gehaald mag worden voor Nederlands en rekenen (en Engels bij niveau 4). Het ER-examen (voor studenten met ernstige rekenproblemen) komt met de komst van de nieuwe rekenexamens te vervallen. Het nieuwe rekenexamen is een inclusief examen. Dat betekent dat iedere student ongeacht rekenproblematiek of niveau extra tijd voor het examen heeft en een fysieke rekenkaart en fysieke rekenmachine mag gebruiken. De teams zijn hier door de taal- en rekencoördinatoren en de nieuwsbrieven examinering op voorbereid.

3.5 Faciliteiten voor dyslexie en dyscalculie

Al bij de intake wordt een student in het kader van passend onderwijs actief gewezen op de mogelijkheid om faciliteiten aan te vragen bij de examencommissie om eventuele drempels al aan het begin van de opleiding weg te nemen. Studenten die in aanmerking willen komen, moeten hiervoor een aanvraag indienen bij onze tweedelijns ondersteuning voor studenten, het SAB (Studie, Advies en Begeleiding). Het SAB dient vervolgens namens de student een verzoek in voor het aanvragen van faciliteiten.

Uit een evaluatie is gebleken dat veel aanvragen gedaan worden door studenten die te maken hebben met dyslexie of dyscalculie. Zij beschikken vaak al over een verklaring waar deze faciliteiten al eerder zijn toegekend.

Gezien het tijdrovende karakter is hierin voor het schooljaar 2021-2022 een standaardisering aangebracht:

- Bij het instellingsexamen schrijven voor Nederlands wordt voor alle studenten de spellingscontrole aangezet.
- Alle studenten die een verklaring hebben voor dyslexie of dyscalculie krijgen een standaard pakket faciliteiten. Voor dyslexie is dit extra tijd en verklanking, voor dyscalculie is dit extra tijd en gebruik van een rekenkaart.

Deze nieuwe aanpak is ingevoerd met ingang van het schooljaar 2021-2022 en zal naar verwachting leiden tot een versnelling van de behandeling van de aanvraag en meer efficiency voor de examencommissie in de beoordeling van de aanvragen.

3.6 Pilot Anders verantwoordend diplomabesluit

In het schooljaar 2019-2020 heeft Landstede Groep deelgenomen aan een onderzoek dat in opdracht van het Ministerie van OC & W is uitgevoerd door IVA Onderwijs. Doel van het onderzoek was om

oplossingsrichtingen te bieden voor innovatieve teams voor de wijze waarop toetsing en examinering vorm kan krijgen om te komen tot een waardevol diploma. Nu wordt het diplomabesluit alleen genomen op basis van examenresultaten, terwijl de leeropbrengsten uit de opleiding ook al veel inzicht geven in hoeverre de student al beroepsbekwaam is. De uitkomsten van het rapport hebben geleid tot het starten van een landelijk lerend netwerk Anders verantwoordend diplomabesluit met 14 opleidingsteams bij meerdere ROC's. Zij gaan actief op zoek naar nieuwe werkwijzen om te komen tot een andere verantwoording van het diplomabesluit, en kunnen deze ook al uitvoeren in de praktijk. Vanuit de Landstede Groep is Business Services aangesloten bij dit netwerk met het nieuwe kwalificatiedossier dat wordt ingevoerd vanaf het schooljaar 2022-2023.

3.7 Interne audits

In het schooljaar 2021-2022 heeft bij zestien opleidingen een interne audit (audit, vervolgaudit of monitorgesprek) plaatsgevonden. Dit heeft in drie gevallen geleid tot een onvoldoende oordeel op BA2. Ook bij de examencommissie heeft een interne audit plaatsgevonden, waarbij geconstateerd is dat de borging diplomering geheel verloopt volgens de regelgeving.

3.8 Landstede Groei opleidingen

Groei verzorgt binnen Landstede Groep het niet door OC&W bekostigde onderwijs. Hiertoe rekenen we ook de derde Leerweg, certificeerbare keuzedelen en leereenheden. Groei richt zich op de vakgebieden van Landstede en is met name actief in de sector zorg- en welzijn. De examencommissie monitort en borgt de examinering binnen de Landstede Groei opleidingen.

3.9 VAVO

Landstede Groep biedt VAVO-onderwijs aan via het StartCollege in Harderwijk. Het VAVO valt formeel onder de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. VAVO heeft een aparte examencommissie en hanteert een eigen Handboek Examinering. De VAVO volgt daarin zoveel mogelijk de inrichting van examinering conform het Eindexamenbesluit VO. Landstede Groep heeft ook VO-scholen. De VAVO is via de kenniskringen examensecretarissen en voorzitters examencommissie VO inhoudelijk aangesloten bij de VO-scholen van Landstede Groep voor de afstemming en ontwikkelingen binnen het examineringsproces.

4. Samenvatting jaarverslag examencommissie Landstede Groep mbo en examencommissie VAVO

4.1 Jaarverslag examencommissies Landstede Groep mbo (DEC1, DEC2, DEC3, DEC4).

Dit jaarverslag betreft de mbo-opleidingen van Landstede Groep zoals die over de vier Decentrale Examencommissies (DEC's) zijn ondergebracht op basis van de landschappen:

- DEC1: Handel & Commercie, Office & Management, Vrij & Gastvrij, Transport & Logistiek
- DEC2: Onderwijs & Opvoeding, Gezond & Wel
- DEC3: Veilig & Beschermd, Techniek & Innovatie, ICT & Technologie, Groen & Dier, Bouw & Architectuur
- DEC4: Entree, Sport & Bewegen, Vormgeving & Entertainment, Mooi & Mode

4.1.1 Samenstelling examencommissie

Om belangenverstrengeling te voorkomen is binnen Landstede gekozen om geen lijnverantwoordelijken deel te laten nemen binnen de examencommissie. In een DEC zijn meerdere landschappen vertegenwoordigd. Hierdoor ontstaat een proces van onafhankelijkheid dat voldoet aan de vereisten van de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB).

Sinds 2020-2021 werkt Landstede mbo met vier examencommissies, één algemeen voorzitter en twee secretarissen met een duidelijke taakverdeling. Voor de samenstelling van de examencommissie: zie hoofdstuk 4.

4.1.2 Deskundigheid examencommissies

In december 2020 hebben de examencommissieleden een training gevolgd over visiteren en rapporteren, verzorgd door de MBO academie. In het najaar van 2021 zijn er vier themabijeenkomsten geweest: 1) taken, rollen en basisbegrippen, 2) toetsdeskundigheid, 3) visiteren en rapporteren en 4) taalexamens. In januari en maart 2022 hebben twee trainingen plaatsgevonden m.b.t. de borgende rol van de examencommissie n.a.v. het nieuwe inspectiekader, verzorgd door een externe trainer. In maart heeft een interne scholing plaatsgevonden over het beoordelen van examenplannen. Daarnaast is het beoordelen van de eigen deskundigheid onderdeel van de zelfevaluatie die in maart 2022 is afgenomen. Jaarlijks wordt een scholingsplan opgesteld.

4.1.3 Functioneren examencommissies

De examencommissies vergaderen tweewekelijks op een vaste werkdag. Er is gewerkt volgens de taakverdeling die is beschreven in taken en profielen voor de leden, secretarissen en de voorzitter. Om de eenduidigheid te vergroten zijn vaste taken bij secretarissen belegd. Zij behandelen de verzoeken voor faciliteiten bij examens en de aanvragen voor vrijstellingen voor alle examencommissies.

De examencommissieleden onderhouden de contacten met de teams, stellen examenplannen vast, visiteren en monitoren de afname van de examens en de examenprocessen bij de teams. Zij signaleren bijzonderheden en rapporteren aan de teams en in de vergadering van de examencommissie. De voorzitter leidt de vergaderingen en stuurt functioneel aan. De examencommissieleden hebben deelgenomen aan de vergaderingen die een vaste agenda-indeling kent. Daarnaast zijn er overleggen tussen leden met andere examencommissies op basis van thema's van de procesarchitectuur examinering. De werkzaamheden van de examencommissies zijn volgens de jaarplanning uitgevoerd. Deze is gebaseerd op de taken en werkzaamheden volgens de procesarchitectuur. T.b.v. de duidelijkheid en eenduidigheid is de interne werkwijze (procedures en afspraken) door en voor alle examencommissies vastgelegd, en gebaseerd op de PDCA-cyclus. Er heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden. De bevindingen zijn in alle examencommissies besproken en omgezet in actiepunten voor de werkwijze voor komend jaar. Een evaluatieronde bij de examenbureaus heeft een positief beeld opgeleverd. Medewerkers ervaren meer eenduidigheid in werkwijze en zijn tevreden over de samenwerking met de examencommissieleden en de secretarissen.

De voorzitter neemt vanaf het schooljaar 2020-2021 deel aan de Adviesraad Examinering en spreekt jaarlijks met de Centrale Studentenraad. De voorzitter voert daarnaast gesprekken met het College van Bestuur in de persoon van de gemandateerde directeur van de Dienst Onderwijsondersteuning en daarnaast met de beleidsmedewerkers examinering en de beleidsmedewerker kwaliteit.

Om als examencommissie onafhankelijk te kunnen functioneren zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Leden in de examencommissie voeren hun taken niet uit voor de teams waarvoor zij in het onderwijs werken.
- Leden van de examencommissie zijn geen resultaatverantwoordelijke kwaliteit in een onderwijsteam.
- Een examencommissielid is geen intern auditor.
- Lijnverantwoordelijken als teamleider of directeur zijn geen lid van de examencommissie.
- De voorzitter en secretarissen zijn niet betrokken bij een onderwijseenheid.

4.1.4 Terugblik borging kwaliteit van examinering

Gestelde kwaliteitsdoelen examencommissie 2021-2022

Onderstaande kwaliteitsdoelen zijn ontleend aan het borgplan van de examencommissie.

- a) Vaststellen examenplannen 2021 met de juiste zag/ slaag-regeling en keuzedelen
- b) Tussentijds vaststellen van examenresultaten
- c) Controle diplomadossiers op basis van steekproef
- d) Meer eenduidigheid t.a.v. werkwijze en diplomabesluit
- e) Betere borging deskundigheid beoordelaars en kwaliteit beoordelingen
- f) Vergroten deskundigheid examencommissieleden
- g) Contact met en bevragen van studenten

4.1.5 Conclusies ten aanzien van de kwaliteit van de examinering Landstede Groep

Zowel bij examencommissies als bij teams ontstaat meer zicht op de kwaliteit van examinering. Gesignaleerde risico's in teams of bij afzonderlijke opleidingen zijn besproken met RvK's en zonodig met de schoolleiding. In alle examencommissies is het beeld ontstaan van risico's die steeds meer incidenteel zijn en verschillend van aard. In enkele gevallen was een interventie door de examencommissie nodig. We zien bij meerdere teams onvoldoende deskundigheid bij de RvK. Daarnaast zijn er teams die meer aandacht zouden moeten hebben voor de kwaliteit van de eigen examenprocessen. In de examenplaten ziet de examencommissie nog onvoldoende dat teams evaluaties afnemen en welke inzichten en acties dat oplevert. Een aantal incidenten/casussen levert het beeld op dat meerdere teams te weinig zicht en grip

hebben c.q. verantwoordelijkheid nemen bij de afname en beoordeling van examens die worden afgenomen in de beroepspraktijk. Nog niet alle teams slagen erin om te zorgen voor een onafhankelijke en objectieve beoordeling. Daarnaast blijft de kwaliteit van de diplomadossiers voor enkele teams een punt van aandacht. Na eerdere bevindingen bij visitaties en dossiercontroles ontstaat het beeld dat het examineren van keuzedelen steeds serieuzer wordt opgepakt.

Veel examenleveranciers zijn bezig de examenproducten en beoordelingen te digitaliseren. Dit leidt tot vragen bij teams over een werkbare situatie zowel m.b.t. de afname en beoordeling als de diplomadossiers. We zien nu dat er verschillen ontstaan tussen teams die ieder voor zich zoeken naar een passende werkwijze. De examencommissie ziet dat dit door de beleidsafdeling wordt opgepakt, maar het proces moet worden versneld.

Op basis van eerdere analyses van de resultaten van rekenen, is er zorg over de te verwachten resultaten van rekenen wanneer de zakslaagregeling van kracht wordt. Examencommissies volgen het implementatietraject voor afname van de instellingsexamens van de 'Coöperatie Examens MBO'. Zij laten zich daarover informeren door de beleidsmedewerker talen en rekenen, waarmee is afgesproken de resultaten in 2022-2023 te monitoren.

Van de 42 onregelmatigheden die zijn gemeld, is in 15 gevallen fraude vastgesteld door de examencommissie. Bij examencommissies ontstaat het beeld dat deze fraudezaken vaak bij toeval worden gesignaleerd. Ca. 75% van deze gevallen betreft de authenticiteit van een examenproduct. De eerdere aanbeveling door de examencommissie om te werken met een plagiaatchecker is door de beleidsafdeling opgepakt en mogelijkheden worden onderzocht.

Het introduceren van de examenplaat als instrument voor onderwijsteams om de examenprocessen in beeld te brengen heeft een positieve uitwerking gehad. Het maakt duidelijk waar teams wel of nog onvoldoende zicht hebben op (onderdelen van) de examenprocessen. De examencommissie heeft eerder geadviseerd de examenplaat door te ontwikkelen zodat deze beter is afgestemd op BA2 van het waarderingkader. Dit advies is opgepakt en een eerste aanpassing heeft plaatsgevonden.

4.1.6 Kwaliteit van de examinering per team/opleiding

In het jaarverslag van de examencommissie is een samenvatting gemaakt van de stand van zaken per opleidingsteam. Deze samenvatting is gebaseerd op verslaglegging vanuit de risico-inventarisatie die de examencommissie bijhoudt. Voorafgaand aan opname in het jaarverslag zijn de uitkomsten besproken met schoolleiding en opleidingsteams.

4.1.7 Aangepaste examinering door COVID-19

Ook in 2021-2022 is er gebruik gemaakt van de mogelijkheden examens aan te passen en van de verruiming in de wet- en regelgeving. Dit is gebeurd met inachtneming van Landstede richtlijnen gebaseerd op de landelijke ontwikkelingen. De aangeleverde verantwoordingsdocumenten die door de teams waren voorgelegd aan de examencommissie zijn verlengd op basis van de landelijk gestelde data. Monitoring door de examencommissies heeft plaatsgevonden zowel bij de reguliere als bij de aangepaste examinering. De examencommissies hebben de opleidingen in mei 2022 aangespoord zoveel mogelijk weer over te gaan op de reguliere wijze van examineren volgens het oorspronkelijke examenplan.

Geconstateerde dilemma's door de examencommissie:

Flexibiliteit van examineren heeft onder Covid-omstandigheden geleid tot ongelijkheid bijv. van examenvorm en -momenten. Het was en is een uitdaging voor teams en examencommissies om deze gelijkwaardigheid zoveel mogelijk te borgen zodat de waarde van het mbo-diploma niet in het geding komt. Vertraging (veelal door het minder kunnen examineren in de praktijk) blijkt niet altijd te voorkomen.

Verbetervoorstellen en aanbevelingen voor de kwaliteit van de examinering

- De taken RvK: deze vragen om een duidelijke taakomschrijving en om specifieke kennis. Investeren in de deskundigheid is en blijft nodig, door o.a. trainingsmogelijkheden, inwerkprogramma's en facilitering. Het goed inrichten en uitvoeren van examenprocessen in teams en in e-TO vraagt ook om deze specifieke kennis op het gebied van examinering.

- Authenticiteit: oriënteren op mogelijkheden om de authenticiteit van examenproducten te borgen (Dat kan bijvoorbeeld met een plagiaatchecker, bij voorkeur gekoppeld aan een digitaal diplomadossier).
- Digitaliseren: Door de ontwikkelingen bij examenleveranciers voor digitale afname en beoordeling van examens ontstaan verschillen in werkwijzen die vragen om een gezamenlijke aanpak. Het betreft zowel de afname en beoordeling bij de verschillende leveranciers als het opslaan van gemaakt werk en beoordelingsformulieren in het diplomadossier zonder afhankelijk te zijn van de examenleverancier. Onderzoek naar de mogelijkheden binnen de systemen van Landstede en afspraken hierover moeten versneld worden.
- Doorontwikkeling examenplaat: Door de examenplaat beter af te stemmen op BA2 van het onderzoekskader van de inspectie, is het instrument beter bruikbaar als verantwoordingsdocument voor de teams. Er is ondersteuning nodig voor de opleidingsteams bij het beschrijven van de examenprocessen in de examenplaat en vervolgens bij het uitvoeren van de kwaliteitscyclus door het team.
- Kwaliteit van afname en beoordeling: Vergroten van kwaliteitsbewustzijn in de onderwijsteams t.a.v. het deskundig, objectief en onafhankelijk beoordelen zowel op school als in de beroepspraktijk.

3.2 Jaarverslag examencommissie VAVO

3.2.1 Functioneren examencommissie

De VAVO-opleiding is onderdeel van het StartCollege. Aangezien VAVO zich richt op het behalen van diploma's en certificaten in het voortgezet onderwijs heeft het College van Bestuur gekozen voor een eigen examencommissie, die onafhankelijk functioneert van de examencommissie MBO. In de examencommissie is ook geen extern lid benoemd als vertegenwoordiger van het beroepenveld, aangezien VAVO zich daar niet op richt.

De examencommissie bestaat uit drie leden. Er is een onderlinge taakverdeling afgesproken. Leerlingen kunnen bij de teamleider bezwaar maken tegen besluiten van de examencommissie. Derhalve is de teamleider geen lid meer van de examencommissie.

De examencommissie heeft een Handboek Examinering VAVO opgesteld, waarin alle examenprocessen zijn beschreven.

In het jaarverslag maakt de examencommissie een opsomming van haar werkzaamheden. Deze werkzaamheden komen overeen met het landelijk handboek VAVO.

De examencommissie heeft een visie op toetsing beschreven, besproken en vastgesteld.

3.2.2 Evaluatie kwaliteitsdoelen examinering

De examencommissie heeft zich in het schooljaar 2020-2021 de volgende kwaliteitsdoelen gesteld: Alle vakken scoren gemiddeld een 6,0, zowel voor het centraal examen (CE) als het schoolexamen (SE). Dit doel is niet behaald voor de HAVO (beiden onder de 6,0, maar boven de 5,5), niet voor het VMBO (het CE net geen 6,0 maar een 5,95) en niet voor het vwo (het CE 5,47)

- Het verschil tussen CE en SE is $< 0,5$. Dit doel is voor havo en vmbo behaald, alleen in het vwo wijkt dit percentage licht af (0,55).
- Slagingspercentage > 90 %. Op alle niveaus is 90% niet gehaald. (vmbo tl 72,7%, havo 86,6%, vwo 75%). De examencommissie is nog bezig met een analyse van de instroom en de slagingspercentages.
- Er is dit schooljaar een apart toetslokaal ingericht voor leerlingen met faciliteiten. De examencommissie constateert dat de betreffende leerlingen dit als positief hebben ervaren. De voorziening leidt wel tot het inzetten van meer surveillance.
- Door aanpassing van de wetgeving moet een leerling die een toets vanwege een geldige reden heeft gemist altijd kunnen inhalen, zonder dat dit een herkansing kost. De herkansingsregeling is hier niet tijdig op aangepast, daardoor hadden leerlingen eigenlijk te veel mogelijkheden om te herkansen.

3.2.4 Verbetervoorstellen en aanbevelingen voor de kwaliteit van de examinering

- Om meer zicht te kunnen krijgen op de kwaliteit van de schoolexamentoetsen zijn dit jaar de toetsen in de docentenumgeving van Connect opeslagen. De examencommissie kan dan steekproefsgewijs een controle uitvoeren.
- De checklist voor het 4-ogen principe wordt weer opgenomen in het handboek examinering.
- De examencommissie heeft geanalyseerd welke vakrichtingen niet voldoen aan de landelijke norm (schoolcijfer SE en CE , 0,5 punt verschil). Dit komt zowel binnen vmbo, havo en vwo regelmatig voor. In het jaarverslag is gespecificeerd welke vakken dit betreft.

4. Kwantitatieve gegevens

4.1 Samenstelling examencommissie MBO

Algemeen voorzitter: Femmy Eerden			
Secretaris DEC 1 en 3: Ingrid Bottenberg (tot 1-3-2022) Gijs Niessink (vanaf 1-3-2022)			
Secretaris DEC 2 en 4: Cor de Jong			
DEC1 O&M, H&C, T&L, V&G	DEC2 G&W, O&O	DEC3 V&B, I&T, T&I/ B&A, G&D	DEC4 Entree, V&E, M&M, S&B
Henk Jan Wessels	Gijs Niessink (tot 1-3-2022)	Victor Dotulong	Theo van der Molen
Remco Oosterveld	Adrie van Tilburg	Wim Teunissen	Rob Teitsma
Daan van der Ziel (tot 1-9-2022)	Thecla Overvelde (tot 31-7-2022)	Wietske Schraa	Joris Kuiper
Johan Oosterhof	Heilina van den Broeke	Bastiaan Dorgelo	Ineke Arends
Riehlde Winter (vanaf 15-9-2022)	Marijke Reuvers (tot 1-3-22)		
	Carolina Bleumer (vanaf 28-3-2022)		
	Francis Herrijgers (vanaf 7-3-2022)		

4.1.2 Kwantitatieve gegevens werkzaamheden examencommissie mbo

Thema	Aantal	Opmerking
Aantal opleidingen	137	
Aantal vastgestelde examenplannen	258	99 crebo examenplannen (Xplan20.xxx) 159 keuzedeel examenplannen (XKZD)
Aantal ingekochte examens	alle	Beleid is 100 % inkoop, tenzij er geen examenleverancier beschikbaar is.
Aantal zelf geconstrueerde examens	7	Betreft alleen keuzedelen.
Aantal vastgestelde examens	alle	Middels steekproef bij gecertificeerde leveranciers en 100% bij eigen constructie
Aantal diploma's uitgereikt	3188	
Aantal certificaten uitgereikt	28	Mbo-certificaten
Aantal verzoeken tot vrijstelling	3396	
Aantal toegekende vrijstellingen	3326	
Aantal behandelde klachten/bezwaren	7	
Aantal beroepszaken	geen	
Aantal meldingen onregelmatigheden tijdens schoolexamen	24	16 toegekend, 8 verworpen
Aantal deelnemers dat via EVC is toegelaten tot examen	n.v.t.	
Aantal aanvragen faciliteiten examinering	5439	Betrof 763 studenten
Aantal toegekende faciliteiten examinering	5419	9 verworpen
Aantal afrondingsadviezen hbo	51	

4.2 Samenstelling examencommissie VAVO

Naam	Rol examencommissie
Mw. J. Klein	Voorzitter/examensecretaris
Dhr. A. Heikoop	Secretaris, roosterzaken
Mw. M. Lijftogt	Lid, decaan

4.2.1 Kwantitatieve gegevens werkzaamheden examencommissie VAVO

Thema	Aantal	Opmerking
Aantal opleidingen	3	VMBO TL-HAVO-VWO
Aantal vastgestelde examenplannen	3	PTA per niveau
Aantal ingekochte examens		Gebruik examens CVTE Kijk - en Luistertoetsen
Aantal geconstrueerde schoolexamens		Alle SE toetsen
Aantal vastgestelde examens	n.v.t	
Aantal examenkandidaten	152	
Aantal afgenomen centraal schriftelijke eindexamens	660	Tijdvak 1: 526 Tijdvak 2: 94 (53 1 ^e afn. + 41 her) Tijdvak 3: 40 (3x 1 ^e afn + 37 her) 24 leerlingen hebben een 2 ^e herkansing gedaan
Aantal diploma's uitgereikt	90	VMBO TL: 8 HAVO: 58 VWO: 24
Aantal certificaten uitgereikt (per vak)	98	VMBO TL: 28 HAVO: 52 VWO: 18
Aantal verzoeken tot vrijstelling	n.v.t	
Aantal toegekende vrijstellingen	n.v.t	
Aantal behandelde beroepen/bezwaren	18	13x uitstel van toetsen, 5x beoordeling
Aantal toetsen uitgesteld i.v.m. 80% aanwezigheidsregel	19	1 ^e toetsweek: 9 2 ^e toetsweek: 10 3 ^e toetsweek: 0
Aantal meldingen onregelmatigheden tijdens schoolexamen	50	47x onterecht afwezig PTA-toets, 1x fraude luistertoets Frans, 2x plagiaat bij PWS
Aantal meldingen onregelmatigheden tijdens Centraal examen	n.v.t.	
Aantal aanvragen aanpassingen examinering	39	34 toegekend
Aantal toegekende aanpassingen examinering	11 15 1 5 2	Tijdsverlening bij dyslexie Tijdsverlening minder dan 6 jaar in NL 50% tijdsverlening slechtziende leerling en vergroting op A-3 ASS Gebruik Laptop